

ISLAM I MUSLIMANI U AUSTRALIJI

Sredinom 19. stoljeća australska se vlada našla pred velikim izazovom. Golema pustinja nije bila istražena sve zbog okrutnih klimatskih uvjeta koji su vladali u njoj. Netko je u vladi predložio da se uvezu deve iz arapskih zemalja zajedno sa vodičima i sa tim životinjama krene u istraživanje tajni pustinje. Tako je 1849. godine u Australiju stiglo 120 ženskih i 12 muških kamila zajedno sa vodičima. Vodiči su bili iz Afganistana, a kamile iz Indije, Pakistana i Irana. S obzirom da su Afganistanci bili prvi vodiči kamila, Australci su nazivali Afgancima sve one koji su kasnije dolazili sa kamilama u Australiju. S obzirom da im je bilo teško izgovarati ime Afgan, Australci su ga skratili na *Gan*. Krajem 19. stoljeća u Australiji je bilo ukupno 400 deva koje su korištene u istraživačkim i transportnim poslovima. Vlada zapadne Australije je između 1894. i 1897. godine uvezla 6600 kamila zajedno sa vodičima, čime se broj muslimana povećavao. Jedan od vodiča deva, Afganistanac po imenu Abdul Vedud uvezao je 500 deva i osnovao kompaniju za transport kroz zapadnu pustinju. Pored transporta i istraživanja prvi australski muslimani postupno se bave i trgovinom. Poštenim odnosom u trgovini stekli su simpatije i poštovanje Australaca, po čemu muslimane i danas u Australiji spominju. Početkom dvadesetih godina 20. stoljeća u Australiji je bilo 5.003 muslimana i muslimanke, a sredinom tridesetih godina broj se povećao na 6.599.

Diljem karavnskih putova vodiči deva i trgovci podizali su mesdžide u kojima su obavljali namaze i odmarali se. Bili su to skromne građevine, često puta izgrađene od drveta a koje su podizali na odmaralištima. Posao sa devama kao transportnim životinjama pokazao se vrlo pozitivnim pa se broj deva iz godine u godinu povećavao. Tako je 1901. godine u Australiji bilo 6.011 muslimana, najviše goniča deva i to uglavnom iz Afganistana. Naročito veliki priljev muslimana u zemlju dogodio se između 1925 i početka Drugog svjetskog rata. Ponovno intenziviranje useljavanja muslimana u Australiju počinje 1954 godine kada su u zemlju došli iz Turske, Albanije i Jugoslavije. Tako je 1980 godine u Australiji je zabilježeno 250.000 muslimana iz 23 nacionalnosti, a u samoj pokrajini Novom južnom Velsu bilo ih je 120.000, a u Viktoriji 70.000, a najviše u gradovima Sidnyu i Melburnu.

Najstariji muslimanski grob u Australiji jeste Zarifa-hana sina Abdullah-hana umro 23. ožujka 1903. u 32. godini života

Australska vlada nije na početku dopuštala muslimana da sa sobom dovedu obitelji. Uglavnom su to bili goniči deva iz Afganistana.

Prvi muslimani na tlu Australije došli su iz Afganistana davne 1849. godine kao goniči deva koji su odigrali odlučujuću ulogu u otkriću australske pustinje i gradnje transaustralske željeznice od zapada na istok

Prema rezultatima popisa pučanstva iz 2001. godine u Australiji živi nešto više od 300.000 muslimana od 20.000.000 stanovnika, od čega 80% u gradovima Sidnyu i Melburnu, što znači da ih ima 2%. Od ukupnog broja muslimana njih 36% rođeni su u Australiji dok su ostali doselili. Oko 30% muslimana porijeklom su iz Libanona, a 18% su turskog porijekla. Što se tiče statistike po spolovima 53% su muškarci i 47% žene, dok je 25,2% neoženjeno i neudano ispod 15 godina života, a 67,8% udano i oženjeno, a samo 2,4% su razvedeni., dok su 2,2% su starci i starice. Što se tiče broja djece u muslimanskim obiteljima, izvješće kaže da 26,7% obitelji nema djece, 13,1% imaju jedno dijete, 20,9% imaju dvoje djece, 15,8% imaju troje djece, 9,6% imaju četvoro, a 13,9% imaju petero i više djece.

Što se pak tiče stanja obrazovanosti muslimana prema popisu iz 2001. godine 4% muslimana ima visokoškolsko obrazovanje, a 76,7% nema nikakvo znanstveno obrazovanje. Njih 6% imaju trgovačku školu, a 10,7% ostale srednjoškolske svjedodžbe. Najveći broj muslimana 47,7% su obični fizički radnici ili zanatlije.

Standard muslimana Australije na razini je njihove školske spreme. Oko 14,6% muslimana starijih od 15 godina ima godišnju zaradu od 9.000 australskih dolara, 39,5% imaju između 9-15.000 dolara, 31% između 15 i 22.000 dolara, a 10% između 22 i 32.000 dolara, dok 2,3% imaju između 30 i 40.000 dolara, a 1,7% imaju preko 40.000 dolara. U Australiji je prosječna godišnja zarada 25.000 australskih dolara. Ovi podaci jasno govore o ukupnom stanju muslimana u Australiji, a koje nije ni malo zavidno.

Velika džamija u Ausburnu koju su sagradili turski muslimani

Početak pedesetih godina 20. stoljeća u Australiji je osnovana prva islamska zajednica u Melbournu, glavnom gradu pokrajine Viktorija. Sa radom i aktivnostima počela je 1957. godine. Osnovani su je muslimani iz Turske, arapskih zemalja, Jugoslavije i Indije. Prije ove zajednice muslimani ih hrvatskih oružanih snaga koji su emigrirali u Australiju nakon Drugog svjetskog rata, osnovali su Hrvatski islamski centar u Melbournu. Bio je to prvi islamski objekt u ovom gradu i Viktoriji. Desetak godina kasnije, 1971 muslimani će podići drugu džamiju u oblasti Coperk.

Australski muslimani su vrlo rano, 1946, osnovali Saveznu Islamsku zajednicu koja je unatoč brojnim kasnijim nesporazumima i razlazima ostala do danas i predstavlja krovnu organizaciju muslimana u Australiji.

Prvi mesdžid u australskoj pustari kojeg su podigli goniči deva Afganistanci početkom 19. stoljeća

U Australiji ima oko stotinu mesdžida i džamija. Veliki broj njih je s minaretom. Ono što je problem muslimana u Australiji kao i u ostalim zapadnim zemljama jeste njihova podjela po nacionalnosti ili boji kože. Tako na primjer Turci su u ovoj zemlji podigli brojne džamije u turskom arhitektonskom stilu, u kojima oni imenuju imame i rukovodstva zajednica ne mareći mnogo za jedinstvom svih muslimana.

Najveći broj islamskih škola radi preko vikenda s obzirom na veliku udaljenost džamija i mesdžida od mjesta stanovanja muslimana, ali i njihove zaposlenosti preko tjedna. Za vrijeme vikenda, subotom i nedjeljom, organizira se vjeronauk, vjerske svečanosti, predavanja i druge vjerske manifestacije. Uz džamije postoje i drugi prostori kao što su restorani, pa i prenoćišta. Za vrijeme vikenda muslimanske obitelji dolaze u islamska središta udaljena i po nekoliko stotina kilometara. Tako se preko vikenda razvio poseban vjerski život, po ugledu na muslimane u zapadnoj Europi i Americi.

U Australiji postoje brojne islamske škole. Ima ih ukupno dvadeset i pet koje uglavnom obrazuju muslimane svih dobi starosti.

Od poznatih muslimana u Australiji treba spomenuti: Ediba Kemaluddina, muftiju Tadžuddina Hilalija, Jona Ilhana, Fehmi Nadžija i Osamu Samija.

Kao što smo rekli muslimana ima iz 23 nacionalnosti i to :

1. Rođenih Australaca 36%
2. Libanonaca 10%

3. Turaka 8,5%
4. Bošnjaka 4,0%
5. Afganistanaca 3,5%
6. Pakistanaca 3,2%
7. Indonežana 2,9%
8. Iračana 2,8%
9. Bangladešana 2,7%
10. Iranaca 2,3%
11. S otoka Fidži 2,0%

Ostalo su pripadnici drugih nacionalnosti i etničkih pripadnosti.

Pretpostavlja se da će na popisu 2011. muslimana biti preko pola milijuna.

Džamija u gradu Arncliffe

Muslimani u Sidnyu i Melbournu imaju svoje termine na državnom radiju rezerviranom za manjine. U Australiji međutim muslimani nemaju dnevnog tiskanog, ali imaju dva mjesečnika i to *Selam* koga izdaju studenti muslimani i *Nidaul-islam* koga izdaje Udruga muslimanske mladeži Australije.

Džamija u Brisbanu

Unutrašnjost džamije u Prestonu i njen imam, vrlo cijenjen i poštovan Fehmi ef. Nail

Što se tiče bošnjačke Islamske zajednice ona je organizirana kroz šest džemata na čijem je čelu Mešihat islamske zajednice, a na njegovom čelu je mr. Osman Softić koji je jedno vrijeme bio i imam Zagrebačke džamije, otkuda je i otišao u Australiju. Glavni imam muslimana Bošnjaka je Salih ef. Mujalo. U pet džemata rade imami u stalnom radnom odnosu sa dekretima Rijasetu, a jedan tu dužnost obavlja

povremeno. Muslimani Bošnjaci dosta su pomagali i pomažu svoje sunarodnjake za vrijeme agresije na BiH. Tijekom ramazana Rijaset šalje učenike i studente na praksu čime jačaju veze domovine s iseljeništvom.

Bošnjački džemat i imam u Peshurtu u Sidnyu

Predsjednik Mešihata Islamske zajednice Bošnjaka u Australiji mr. Osman Softić sa imamom i predstavnicima džemata u Smithfeldu